

норми полювання на промислових звірів, заходи щодо акліматизації, створення заповідників і заказників для охорони рідкісних видів, що знаходяться під загрозою зникнення.

Поряд з охороною рідкісних видів і цінних хутрових звірів необхідно берегти та навіть розводити таких дрібних ссавців, як їжаки, землерийки, кажани. Ці звірята приносять велику користь людині, знищуючи багатьох комах і мишоподібних гризунів, які шкодять сільському господарству і здоров'ю людини.

Добровільна робота з охорони тваринного світу не повинна обмежуватися знанням того, що не слід розоряти пташиних гнізд і мурашників, знищувати джмелів та інших корисних комах. Для цього недостатньо також виготовити й розвісити кілька шпаківень. Знання шкільного курсу «Тварини» допоможе кожному правильно і розумно поводити себе на природі, розвивати в себе уміння аналізувати всі господарські рішення, що приймаються щодо збереження природи.

Але охорона живого не може обмежуватися лише заповідними територіями.

Зникаючі види тварин зустрічаються в різних куточках області. Птахи, звірі, квіти, дерева потрібно зберігати, де стоїш, де живеш – на відстані погляду та голосу, хоч би на віддалі протягнутої руки.

Література

1. Івашин Д.С. Буйдін В.В. "Щоб росли горицвіти" (Розповіді про рідкісні рослини і тварини Полтавщини).
2. Григорьев А.А. Місто та навколишнє середовище. Полтава. – Астмі. 2001.
3. Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та інші. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава.: Астрая., 1996. – 180 с.
4. Полтавська область. Природа. Населення. Господарство та історико-економічний нарис. Видання 2-ге, доповнене і перероблене. За редакцією К.О. Маца. Полтава. «Полтавський літератор». 1998 р. 334с.
5. О.М. Байрак, М.І. Проскурня, Н.О.Стецюк. Еталони природи Полтавщини. Полтава. - 2003.
6. Червона книга України. Тваринний світ. – К.: Українська енциклопедія; 1994.

ДО ДИНАМІКИ ЧИСЕЛЬНОСТІ ПЛОСКИРКИ *VLISCA VJOERKNA L.* НА ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «НИЖНЬОВОРСКЛЯНСЬКИЙ»

Попельнюх В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Коротка характеристика місця та методики досліджень наведена у попередній публікації.

Промислові улови плоскирки (густери) у Дніпродзержинському водосховищі, в тому числі на території РЛП «Нижньоворсклянський», в останні роки характеризувались значною стабільністю і коливались у межах 60-68 т на рік. Напроти, її вилов на зусилля контрольних сіток виявляє значну тенденцію до коливань: у 2004 р. – 25 кг/100 сіткодів, 2005 р. – 110 кг, 2006 р. – 58 кг, 2007 р. – 277 кг (1718 екз.), 2009 р. – 1025 кг (6298 екз.).

Структура промислової популяції плоскирки зазнала деяких змін у

2009 р. Граничний вік не змінився і становив 13 років, проте основу популяції складали чотирих-п'ятирічки (у 2006 р. – чотирих-семирічки) довжиною 16-20 см і масою 120-190 г. Збільшення частки поповнення зумовило перерозподіл уловів за кроком вічка. Якщо в 2007 р. основний вилов припадав на сітки з кроком вічка 36 мм (83% за чисельністю та 72% за масою), то у 2009 р. – на сітки з $a=30-45$ мм (87% та 77%). Таким чином, у 2009 р. спостерігали чисельне поповнення розмірних категорій плоскирки, які обловлювались сітками з $a=30-50$ мм, що забезпечило ефективний промисел цього виду.

Плоскирка серед любителів-рибалок у пониззі Ворскли не користується популярністю, оскільки славиться своєю кістлявістю. Ловлять її в даній місцевості в невеликих кількостях переважно, як супутній вид під час лову інших видів [1].

Література

1. Попельнюх В.В., Кияшко В.В. Особливості любительського лову густери *Blicca bjoerkna* L. у пониззі р. Ворскла // Біорізноманіття тваринного світу Полтавщини. Проблеми охорони і відтворення. Мат-ли регіон. студ. науково-практ. семінару. – Полтава: Аструя, 2010. С.61-63.

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ОРНІТОФАУНИ ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ В ОКОЛИЦЯХ С. КОНОВАЛІВКА МАШІВСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Чован О.О., Смоляр В.Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

На території Машівського району, який знаходиться на півдні Полтавської області у межах степової зони України, спеціальні орнітологічні дослідження проводились в долині р. Оріль у межах та в околицях загальнозологічного заказника «Руський Орчик». М. В. Слюсар зазначає, що мозаїчний характер рельєфу, різноманітність екоотопів сприяє формуванню багатого тваринного світу на його території, особливо щодо птахів біляводного фауністичного комплексу [1].

У липні (23-25.07.2010р.) нами проведені орнітологічні спостереження на суміжній території в околицях с. Коновалівка. Їх мета – вивчення видового складу птахів та екологічних закономірностей формування орнітологічних комплексів. Основні методи досліджень – маршрутний та точковий, запропоновані О.С. Боголюбовим [2]. Проведено пішохідні екскурсії у всі типові біотопи та автомобільні виїзди в намічені точки даної території. Птахів виявляли за голосовими сигналами та візуально з використанням польового бінокля з 8-кратним збільшенням та фотокамери з десятикратним оптичним збільшенням. Отримані дані занотувували в польовий щоденник, потім результати спостережень заносили до спеціального журналу і аналізували. Під час спостережень відмічалися типові та рідкісні представники орнітофауни досліджуваного біотопу, їх чисельність, можливість гніздування. Визначення птахів та їх ідентифікація проводилися за допомогою спеціальною літератури [5,6].

Орнітофауна досліджуваної території репрезентує основні біотопи місцевості: лісовий, водно-болотний, лучний, синантропний, які, в свою